

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК
ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ІМ. І. Ф. КУРАСА
НАН УКРАЇНИ

ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ СУЧАСНОСТІ: ГЛОБАЛЬНИЙ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІРИ

Матеріали

VI Міжнародної науково-практичної конференції

м. Івано-Франківськ 8–

9 травня 2025

м. Івано-Франківськ
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
2025

Редакційна колегія

Цепенда Ігор Євгенович – ректор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, доктор політичних наук, професор

Рафальський Олег Олексійович – директор Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України

Якубів Валентина Михайлівна – доктор економічних наук, професор проректор з наукової роботи Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Калакура Олег Ярославович – доктор політичних наук, професор, головний науковий співробітник відділу етнополітології Інституту політичних і етнонаціональних досліджень імені І. Ф. Кураса НАН України

Гурак Ігор Федорович – декан Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, кандидат історичних наук, доцент

Монолатій Іван Сергійович – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук, Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Климчук Василь Йосифович – доктор політичних наук, професор кафедри політичних наук Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Кобець Юлія Василіна – кандидат політичних наук, доцент кафедри політичних наук Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Дерев'янка Сергій Миронович – доктор політичних наук, професор кафедри політичних наук Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Марчук Василь Васильович – доктор історичних наук, професор кафедри політичних наук Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Доцяк Ігор Іванович – кандидат політичних наук, доцент кафедри політичних наук Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Липчук Оксана Іванівна – кандидатка політичних наук, доцентка кафедри політичних наук Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Ломака Іванна Іванівна – кандидатка політичних наук, доцентка кафедри політології Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Москалюк Михайло Федорович – кандидат політичних наук, доцент кафедри політичних наук Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

П50 Політичні процеси сучасності: глобальний та регіональні виміри :
збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Івано-Франківськ, 8–9 квітня 2025 р.). Електронне видання. Івано-Фран-
ківськ, 2025. 300с.

До збірника увійшли матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Політичні процеси сучасності: глобальний та регіональні виміри».

УДК 32-04'06(082)(043.2)

ЗМІСТ

Розділ I

Теоретико-методологічні підходи до аналізу політичних процесів

Балабан Р. В. Україна – пульсар в геополітичному просторі	7
Монолатій І. С. Сучасні міждисциплінарні підходи інтерпретації воєнно – політичного конфлікту (на прикладі українсько – польської війни 1918-1919рр.)	22
Романюк А. С. Виміри політичних викликів України в умовах повномасштабної війни з росією та в світлі рішення про початок переговорів про вступ до ЄС	24
Вдовичин І. Я. Реалізація влади в умовах інформаційного суспільства (методологічніаспекти).....	28
Гнатишин М. А. Теоретичні основи дослідження політики безпеки.....	30
Гнатів Б. В. Інструменти е-демократії в територіальних громадах Івано-Франківської області: соціальні практики та умови ефективності.....	32
Лелет Я. Т. Розвиток громадського контролю у сфері інформаційної безпеки України	34
Липчук О. І., Шпільчак А. Я. Освіта як чинник формування національної безпеки держави.....	36
Ломака І. І. Політична пропаганда, як складова інформаційного впливу	39
Марчук В. В. Виклики та перспективи децентралізації в Україні під час воєнного стану.....	43
Мікадзе С. С. Trust, Compliance, and Innovation: Leading AI Projects in High-Regulation Environments	46
Мороз В. О. Штучний інтелект, як інструмент маніпуляції масмедіа.....	58
Січенко К. Ю. Стратегії політичного менеджменту в контексті українського націоналізму: синергетичний підхід.....	61
Ставичний Р. Є. Види популізму в сучасній політиці.....	63

Розділ II

Політичні інститути та процеси на сучасному етапі суспільного розвитку

Агафонова Г. С. Популізм як загроза ліберальній демократії	66
Братах Л. І. Стан та перспективи розвитку інформаційної безпеки сучасної України	70
Бутирін Є. О. Історичні аспекти діяльності органів місцевої влади у сфері роздільного збору та переробки побутових відходів.....	72
Дерев'янка С. М. Представницькі органи влади: проблема легітимності в умовах воєнного стану	74
Довбенчук Р. Ю. Політична децентралізація та безпекові ризики: сучасні загрози для України	76
Козьма Ю. В. До питання дієздатності демократичних інституцій в реаліях сьогодення	79
Кобець Ю. В. Засади антикорупційної політики в умовах воєнного стану.....	84

Круглюк І. В. Політичні й правові виміри розвитку публічної дипломатії України в умовах євроінтеграції	87
Левенець М. Ю. Вплив молодіжної політики на сучасні політичні процеси державотворення.....	88
Лещишин О. Є. Особливості розвитку та діяльності медіаресурсів політичних партій у регіональному контексті.....	91
Ломака І. І., Микитин А. М. Соціальна робота Церков в Україні в умовах війни.....	93
Мадрига Т. Б. Волонтерський рух в системі забезпечення обороноздатності: до питання формули національної стійкості	98
Марчук М. В. Роль органів влади і громадських інституцій в системі організації соціальної безпеки в умовах воєнного стану.....	101
Мельничук І. В. Відділення церкви від держави: політико-правове та релігійне розуміння.....	103
Мигун М. Д. Реформа децентралізації публічної влади в умовах воєнного стану як чинник формування сучасних політичних інститутів.....	105
Николайшин Б. Б. Трансформація політичних інститутів в контексті політичної реальності України.....	107
Миколайчук О. І. Політичні партії Івано-Франківської області у реформі децентралізації: виклики та можливості	111
Поклад В. І. Шоу як провідний інститут сучасної політики	114
Сегидин Д. І. Роль медіа в міжнародних політичних процесах	119
Сікора І. А. Економічна безпека держави: базові складові та особливості забезпечення.....	121
Сокоринський В. О. Сучасний стан загроз цифрового тоталітаризму у світі.....	124
Сливчук В. Ф. Місцеве самоврядування в умовах європейської інтеграції України.....	126
Стефурак Я.Є. Методологія дослідження політико-правових чинників самоорганізації громадянського суспільства	128
Шекель М. В. Неформальні інститути в умовах війни: громадянська ініціатива як опора демократії в Україні.....	129

Розділ III

Вибори та електоральні процеси в Україні та країнах

Центрально-Східної Європи: глобальний і регіональний виміри

Брилинський Р. С. Вплив дезінформації на демократичні процеси в епоху цифрових технологій: кейс Словацьких виборів 2023 року	132
Бриндальський А. П. Маніпулятивні технології у виборчих кампаніях: особливості застосування та вплив на політичні процеси.....	137
Лазоришин Ю. І. Структурована партійна система як фактор ефективності влади.....	139
Махно Ю. М. Протести як форма політичної участі.....	142
Ткачук В. Д. Формування політичної репутації України під впливом внутрішніх	

ризиків.....	143
Юрійчук Є. П., Фесенко О. О. Міжнародні організації щодо спостереження за виборами: нові виклики та завдання	146

Розділ IV

Консолідація українського суспільства: **етнополітичний та ціннісний виміри**

Авруцький В. А. Роль норм і ідентичності у прагненні України до європейської інтеграції.....	148
Бевза Б. П. Роль дискурсивного інституціоналізму у конструюванні національної ідентичності	149
Березовська - Чміль О. Б., Ковальчук І. Р. Соціальні засади національної безпеки.....	151
Бойко О. Д. Основні чинники консолідації українського суспільства.....	152
Бойчук І. В. Інформаційне забезпечення реалізації прав і свобод ВПО.....	154
Боринська О. Л. Емоційне вигорання в освітньому середовищі: причини, наслідки та ефективні стратегії подолання.....	158
Герман М. В. Концепція сучасних форм демократії, як чинник громадських ініціатив в Україні.....	161
Доцяк І. І. Соціально-політичні основи національної стійкості в умовах російсько-української війни.....	163
Калакура О. Я. Етнокультурна мобільність внутрішньо переміщених осіб в Україні: адаптація та інтеграція.....	166
Кобець Т. А. Вплив національної ідентичності на формування інформаційної та когнітивної безпеки українського суспільства.....	172
Костючок П. Л. Національна ідентичність українців карпатського регіону в 1930-х роках: від амбівалентності до мобілізації.....	175
Кочан Н. І. Націоналізація символічного релігійного простору як складник резильєнтності суспільства в умовах російсько-української війни.....	178
Крисаченко В. С. Неперервність і помісність українського православ'я: канонічні підвалини та історичний досвід.....	180
Ляшенко О. О. Національні цінності України vs російська (русская) екзистенційна загроза». Ідентичність та державність.....	185
Микитин М. Д. Сучасні загрози інформаційному простору України.....	196
Міщук А. І., Міщук М. М. Національна консолідація українського суспільства на сучасному етапі.....	197
Проноза І. І. «Civic education as a resource for the value unity of Ukrainian society».....	200
Савлюк Б. І. Негативне позиціонування ліберальних ЗМІ щодо націоналістичного руху в Україні.....	202
Стругинська Т. З. Тримор'я: геополітичні виклики.....	204
Філіпчук В. Ю. Релігійна свобода та релігійна безпека: баланс інтересів держави та суспільства.....	206
Червеньяк К. Т. Кримськотатарське питання у майбутньому українського Криму – додаткова можливість для реінтеграції та консолідації регіону.....	209

Розділ V

205

Сучасна система міжнародних відносин Конфлікти та кризи XXI століття

Вдовичин О. В. Державна інформаційна політика та її роль в процесі євроінтеграції.....	212
Воронич А. В. Поняття транскордонного співробітництва як механізму забезпечення національної безпеки.....	214
Голуб'як Н. Р., Голуб'як І. В. Стратегія ЄС з цифрового суверенітету: політичні пріоритети у глобальному інформаційному порядку.....	216
Гончаренко А. Р. Військово-морська операція НАТО «Морський страж» у період міграційної кризи 2015–2017 рр	220
Зан М. П. Гренландія як етнічна територіальна автономія Королівства Данії.....	221
Карчевська О. В. Адаптивна міжнародна безпека: чинники, моделі, тенденції ...	223
Матвієнків С. М., Пучко Я. Теоретичні аспекти та взаємозв'язок понять «інформаційна війна» і «гібридна війна».....	230
Медвідь Д. В. Протестантизм як результат європейської Реформації: досвід Швейцарії.....	232
Пролорензо А. В. Кіберпростір як нова арена політичних конфліктів досвід України в умовах гібридної війни.....	235
Радиш О. І. Економічні стратегії в політиці Словаччини: сучасний контекст та перспективи.....	237
Савчук В. Р. Вплив адміністрації Барака Обами на консолідацію позиції ЄС щодо українського питання (2014– 2017).....	241
Таргоніна М. М., Проноза І. І. Гендерна рівність у системі цінностей Європейського Союзу.....	245
Тутов О. В. Вплив ідей Юзефа Мєрошевського на формування системи міжнародних відносин в Центрально-Східній Європі.....	247
Тюріна О. М. Нові тенденції у відносинах між Азербайджаном та Вірменією....	255
Valerii Myshchenko Polycentrism and Instability: The Evolution of International Relations in the 21st Century.....	264

Розділ VI

Російсько-українська війна: передумови, причини та хід війни, наслідки для України, країн Центрально-Східної Європи та світу

Борецький О. І. Популізм під час війни: витки, особливості, загрози.....	266
Зелик І. В. Геноцидні технології рашизму: агресія, експропріація, апропріація... ..	267
Москалюк М. Ф. Особливості надання соціальних послуг в умовах війни.....	269
Ободянський Я. М. Конгітивна війна як сучасна форма ведення мережево-центричного протистояння.....	272
Остапєць Ю. О., Палінчак М. М., Нестер О. І. Війна в Україні як виклик для національної безпеки держави.....	273
Перепічка М. Б. Інститут президенства України в умовах російсько- україн-	

ської війни: актуальні виклики та особливості функціонування.....	282
Приліпко В. Я. Геополітичний, геоекономічний, військовий та демографічний виміри повномасштабної агресії РФ проти України.....	283
Присяжнюк Т. І. Вплив країн Глобального півдня на впровадження української формули миру.....	286
Стецюк О. В., Проноза І. І. Нові медіа в умовах війн рф проти України.....	288
Медвідь Ф. М., Чорна М. Ф., Красун А. Р. Україна в зовнішньо-політичній діяльності президента Республіки Польща на початку відкритої російської збройної агресії.....	290
Мандрик І. М. Волонтерський рух в Україні як чинник соціальної безпеки в умовах російської агресії	296
Dr Audrius Skaistys Technological changes and chalenges in modern wars:Ukrainian - russian war example	299
Dr Iwona Lasek-Surowiec The role of EU sanctions in the Russia-Ukraine conflict 2022-2025. Law and international aspects.....	300
Dr Marcin Oskierko, Dr Sławomir Żurawski Konsekwencje wojny rosyjsko-ukraińskiej dla Polski w kontekście kryzysu uchodźczego.....	300

nisd/bezpretsedentna-konsolidatsiya-ukrayinskoho-hromadyanskoho-suspilstva-u-protydyi

2. Консолідація українського суспільства: шляхи, виклики, перспективи Інформаційно-аналітичні матеріали до Фахової дискусії 16 грудня 2016р. URL. <https://razumkov.org.ua/upload/Identi-2016.pdf>
3. Оржель О. Консолідація українського суспільства на основі національної ідеї: перспективи й обмеження (з точки зору європейського досвіду) . URL. http://www.economy.in.ua/pdf/8_2012/32.pdf
4. Поліщук Ю. Чинники суспільної консолідації в Україні: історіографічний аспект дискурсного поля. URL. https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2020/06/polischuk_chynnyky.pdf
5. Томахів В., Качуровський О. Концептуальні засади дослідження національної консолідації. URL. http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/51_2023/26.pdf

УДК 32.015.3

Pronoza Inna

*Candidate of Political Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Political Science and Law
South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushinsky
Ukraine, Odesa*

CIVIC EDUCATION AS A RESOURCE FOR THE VALUE UNITY OF UKRAINIAN SOCIETY

In the context of contemporary socio-political challenges, particularly information warfare, political polarization, and increasing social fragmentation, civic education emerges as one of the key resources for shaping and maintaining the value-based unity of Ukrainian society. It not only facilitates the transmission of knowledge about democratic institutions but also cultivates critical thinking, active citizenship, and shared values among citizens, which are fundamental for stable democratic development.

Civic education is understood within the scholarly discourse as a comprehensive process of cultivating in individuals the values, knowledge, and skills necessary for effective participation in the political life of a democratic society. This process involves fostering a sense of responsibility for the common future, understanding rights and duties, as well as promoting tolerance and mutual respect [1]. At the same time, it serves as a platform for developing a shared identity, which is particularly crucial in multinational and culturally diverse countries. According to research by Osler and Starkey, civic education

promotes democratic values such as equality and inclusion, helping to overcome social divides and prevent conflicts within society [2].

In the Ukrainian context, civic education acquires special significance due to hybrid threats aimed at undermining national unity, spreading disinformation, and exacerbating social cleavages. These threats require intensified efforts toward developing critical media literacy, analytical skills to evaluate information, and resistance to manipulations that can influence public consciousness and citizens' behavior [1]. A systematic approach to civic education contributes not only to increasing political awareness but also to building resilience against external and internal information attacks.

Moreover, civic education functions as a —social glue, capable of mitigating the effects of social and political conflicts, which is particularly relevant in post-conflict societies. Halperin notes that civic education supports social stability by fostering trust, a sense of community, and willingness to cooperate among diverse population groups [3]. Consequently, it helps preserve social cohesion even under challenging conditions, preventing the intensification of interethnic and interregional tensions.

Another critical aspect of civic education lies in its capacity to empower marginalized and vulnerable groups within society. By ensuring inclusive access to civic knowledge and opportunities for political participation, civic education can bridge the gaps created by social inequalities and historical injustices. This empowerment fosters a more representative and participatory democracy, which strengthens societal bonds and promotes social justice, thus contributing to the overall value-based unity of the nation.

Furthermore, the integration of digital technologies in civic education presents both opportunities and challenges. While digital platforms can expand outreach and engage younger generations in democratic processes, they also expose citizens to misinformation and echo chambers. Therefore, it is essential to incorporate digital literacy as a core component of civic education curricula to equip citizens with the skills to critically assess digital content and participate responsibly in the digital public sphere.

An essential component of civic education is the development of social capital—trust, mutual assistance, and collective responsibility—which constitutes the foundation of a functioning democracy. Putnam emphasizes that it is through social capital that effective social networks are formed, supporting political stability and encouraging active citizen

participation in societal life [4]. The erosion of social capital leads to political apathy, distrust in institutions, and growing social polarization.

Therefore, civic education in Ukraine must become a priority area of state policy aimed at nurturing a new generation of conscious citizens who share common democratic values and exhibit active civic engagement. This will ensure the value-based unity of society, necessary to overcome the challenges of hybrid warfare, strengthen democratic institutions, and promote sustainable national development.

References:

1. Finkel E. Civic Education and Democratic Engagement in the 21st Century // Journal of Political Education. 2018. Vol. 12, № 3. P. 45–59. URL: <https://www.cambridge.org/core/journals/journal-of-political-education/article/civic-education-and-democratic-engagement-in-the-21st-century>
2. Osler A., Starkey H. Changing Citizenship: Democracy and Inclusion in Education. Maidenhead: Open University Press, 2005. URL: <https://www.open.ac.uk/>
3. Halperin M. Civic Education in Post-Conflict Societies: Challenges and Opportunities // International Review of Education. 2019. Vol. 65, № 4. P. 513–536.
4. Putnam R.D. Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community. New York: Simon & Schuster, 2000. URL: <https://simonandschuster.com/books/Bowling-Alone/>

УДК 316.77:321.7:323.1(477)

Савлюк Б. І.

аспірант кафедри політології

Прикарпатський національний

університет імені Василя Стефаника

НЕГАТИВНЕ ПОЗИЦІОНУВАННЯ ЛІБЕРАЛЬНИХ ЗМІ ЩОДО НАЦІОНАЛІСТИЧНОГО РУХУ В УКРАЇНІ

Це дослідження є актуальним у контексті нинішньої інформаційної війни та геополітичної нестабільності, в якій перебуває Україна. Воно порушує питання впливу ідеологічно забарвлених ліберальних медіа на національну ідентичність, що є ключовим для держави, яка захищає свою незалежність. Сучасна Україна балансує між інтеграцією в ліберальний Захід і необхідністю збереження власної національної ідентичності. Поширення ліберальних ідеологем, особливо через популярні загальнонаціональні медіа, ускладнює формування єдиного ідеологічного фронту, необхідного для збереження української державності, національної пам'яті та стійкості до маніпуляцій. У цьому контексті дослідження виступає інструментом для розуміння загроз, які несуть ліберальні медіа у питаннях формування ціннісного поля суспільства.